

Containerterminal med håndtering af farligt gods på Østhavnen, Aarhus Havn

Grundlag og forudsætninger

Miljøstyrelsen har i december 2014 udstedt kommuneplantillæg for containerterminal med håndtering af farligt gods på Østhavnen i Aarhus.

En beskrivelse af projektet containerterminal med håndtering af farligt gods på Østhavnen, Aarhus Havn og vurdering af dets påvirkning af miljøet findes i rapporten *VVM-redegørelse og miljørapport for APM Terminals – Cargo Service A/S* (Januar, 2012).

Udarbejdelse af kommuneplanretningslinjer og tilhørende miljøgodkendelse af containerterminalen sker under hensyn til væsentlige statslige interesser i forhold til at sikre, at der i Danmark er erhvervshavne af hensyn til virksomheder, der er afhængige af lokalisering på en havn. Det gælder blandt andet containerterminaler, hvortil der kan tilføres gods og farligt gods i stykgodscontainere og tankcontainere.

Til afklaring af hvor væsentlige statslige transportinteresser, der er knyttet til Aarhus Havn, er der foretaget høring af Transportministeriet og Kystdirektoratet, som samstemmende udtaler og begrundet de væsentlige statslige interesser, der er for fortsat drift af Aarhus Havn som erhvervshavn, herunder godshavn med containerterminal. Der statslige interesser er ligeledes udtrykt ved trafikaftaler samt ved de betydelige statslige økonomiske investeringer herunder EUstøtte, der er givet til infrastrukturanlæg i tilknytning til Aarhus Havn.

Containerterminalens håndteringer af farligt gods medfører, at der er foretaget risikoanalyser og vurderinger af anlæggets aktiviteter. Virksomheden er omfattet af risikobekendtgørelsen og har i den anledning udarbejdet en sikkerhedsrapport, der angiver, hvilke tiltag virksomheden gør for at reducere risikoen for uheld samt reducere skadens omfang, når uheld opstår.

Risikoanalyser og risikovurderinger indgår ligeledes i udarbejdelse af nedenstående retningslinjer. Det har bl.a. medført, at der forudsættes forbud mod håndtering af chlor i tankcontainere, da Miljøstyrelsens kriterier for risikoaccept ellers ikke vil kunne opfyldes. Det er ligeledes forudsat, at det er muligt at håndtere stykgodscontainere, som indeholder beholdere, hvori der er chlor (det er i risikoanalysen for scenariet forudsat, at 4 beholder á 45 kg chlor i stykgodscontainere går i stykker). Det er dette uheldsscenario der ligger til grund for udlæg af planlægningszonen i retningslinje VVM.6.2 nedenfor.

Der etableres en procedure, der sikrer, at acceptkriterier for samfundsmæssig risiko overholdes. Risikoen for uheld og konsekvensen heraf vil ændres, hvis de forudsætninger, der ligger til grund for de udarbejdede risikoanalyser, ændres. Dette gælder også for ændringer af aktiviteter på nabovirksomheder. Det betyder, at retningslinjerne indeholder krav til plan- og miljømyndighederne om, at der ved ændret planlægning eller ved udarbejdelse af tilladelser i relevant omfang skal udarbejdes opdaterede risikoanalyser og vurderinger for at sikre at acceptkriterier for samfundsmæssig risiko overholdes.

I forbindelse med de byomdannelseprojekter, som Aarhus Kommune gennemfører i og omkring Aarhus Havn, er der udarbejdet en række lokalplaner og foretaget en række miljøvurderinger. Det har i den sammenhæng vist sig, at støjfølsomt arealudlæg i nærheden af en erhvervshavn, kan være vanskeligt at forene med anvendelse af de generelle vejledende støjgrænser. Støjberegninger viser, at der for den fortsatte containerterminaldrift, skal foretages lempelse af de generelle støjgrænser i natperioden. Det er derfor forudsat, at der i vilkår for miljøgodkendelsen gives en lempelse af støjvilkår. Støjlempelsen begrundes i, at der ikke for nuværende findes en teknologi, der gør det muligt at drive containeraktivitet på Aarhus Havn uden denne lempelse. Det forudsættes, at der fastsættes vilkår om, at der ved anvendelse af støjende materiale så vidt muligt søges anvendt markedets mest støjsvage modeller. Lempelsen af støjvilkåret for containerterminalen i forhold til de generelle vejledende støjgrænser er kun relevant for natperioden. Overskridelsen af de generelle støjvilkår vil finde sted om natten i de situationer hvor der er tog-, skib og terminalaktivitet på samme tid. Ved fremtidig planlægning for aktiviteter mellem de støjfølsomme områder og containerterminalen, hvor der findes tekniske løsninger til støjdemping/afskærmning kan en zonerings af hensyn til støj anbefales, idet en zonerings kan bidrage til reduktion af en potentiel miljøkonflikt.

Administration af retningslinjer om risiko

Miljøstyrelsen og Aarhus Kommune har drøftet praksis for administration af retningslinjer om risiko og er nået frem til følgende anbefaling:

- Dominoeffekt
Miljømyndigheden for de nye aktiviteter foretager screening af evt. nye aktiviteter indenfor planlægningszonen med henblik på at afklare, om aktiviteterne potentielt vil kunne påvirke APMT-CS. Hvis dette er tilfældet, foretager miljømyndigheden en nærmere vurdering af, om den nye aktivitet vil kunne øge risikoen for uheld på APMT-CS på en sådan måde, at udstrækningen af virksomhedens isorisikokurver øges i omgivelserne. Det kan i den forbindelse evt. blive nødvendigt at foretage fornyet beregning af isorisikokurverne. Beregningskravet kan sendes videre til virksomheden med den nye aktivitet med henvisning til, at godkendelsesmyndigheden skal have grundlag for at vurdere, hvilke vilkår, der skal sættes for "at sikre, at virksomheden ikke påfører omgivelserne væsentlig forurening, herunder ved uheld", jf. § 14, stk. 1, punkt 9 i godkendelsesbekendtgørelsen. Den endelige vurdering drøftes i relevant omfang med Miljøstyrelsen for at sikre fælles forståelse heraf.
- FN-kurve
Administration af nye aktiviteter ift. FN-kurven kan evt. ske som ovenfor. Det er planmyndighedens/bygherres ansvar at foretage vurdering ift. FN-kurven.

Retningslinjer

VVM.6.1. Inden for det på figur 1 Område for drift af containerterminal viste område kan der indrettes containerterminal til håndtering af containere, herunder kan der håndteres og henstilles containere med farligt gods i den nordlige del af terminalen under forudsætning af, at der kan sikres tilfredsstillende sikkerhedsforhold i omgivelserne. Ved godkendelse af containerterminalen skal det bl.a. sikres:

- At der af hensyn til reduktion af risiko for uheld fastsættes procedurer i sikkerhedsrapporten for imødegåelse driftsforstyrrelser og uheld samt begrænsning af maksimalt oplag af farligt gods.
- Af der af hensyn til de risikoberegninger, der ligger til grund for udlæg af planlægningszonen, jf. retningslinje VVM.6.2, fastsættes vilkår for foranstaltninger til at forebygge større uheld med farlige stoffer i overensstemmelse med de kriterier, der ligger til grund for sikkerhedsrapporten og VVM-redegørelsen. Det vil sige,
  - at der skal fastsættes vilkår om forbud mod håndtering af tankcontainere med chlor og andre giftige gasser af tilsvarende farlighed således, at risikoaccepten udtrykt som den maksimale konsekvensafstand, der ligger til grund for planlægningszonen, ikke overskrides,
  - at der skal fastsættes vilkår om overholdelse af den maksimale konsekvensafstand, der ligger til grund for planlægningszonen,
  - at der etableres egenkontrol til sikring af at omfanget af beholdere med koncentreret chlor i stykgodscontainere ikke overstiger omfanget, der ligger til grund for sikkerhedsrapporten og udlægget af planlægningszonen. Hvis relevant egenkontrol ikke gennemføres, skal der fastsættes vilkår om straks afhentning.
- At der af hensyn til udlæg af risikozoner, jf. retningslinje VVM.6.3, fastsættes vilkår der sikrer, at forudsætninger der er lagt til grund ved vurdering af risikoforholdene og zonerings af området omkring virksomheden fastholdes, herunder at virksomhedens bidrag til stedbunden individuel risiko ikke må overstige 10^{-6} pr. år uden for det område, der er afgrænset ved sikkerhedszonen angivet på figur 3. Virksomhedens bidrag til stedbunden individuel risiko ikke må overstige 10^{-5} pr. år uden for det område, der er vist på figur 3
- At containerterminalen overvåges.
- At offentligheden ikke har adgang til containerterminalen.

VVM.6.2. Planlægningszonen

- Der udlægges en planlægningszone omkring containerterminalen. Planlægningszonen har en radius på 850 meter rundt omkring oplagsarealet for farligt gods og ligger indenfor den hvide cirkel, der er markeret på figur 2 nedenfor. Den udlagte planlægningszone forhindrer ikke planlægning for de naboarealer, der ligger indenfor planlægningszonen under forudsætning af:
  - at den samfundsmæssige risiko ligger indenfor risikomyndighedernes acceptkriterium³

³ Planlægningszonen tager udgangspunkt i konsekvensafstanden for det værste mulige uheld (maksimal konsekvensafstand). Værst mulige uheld er karakteriseret ved det uheld som har den største konsekvensafstand, og som har en hyppighed større end eller lig med 1 uheld pr. 1 milliard år. Risikomyndighedernes acceptkriterium

- at der fortsat ikke kan etableres institutioner med svært evakuerbare personer og institutioner, der indgår i det offentlige beredskab (f.eks. hospitaler, brand- og politistationer).
- at der fortsat ikke kan etableres nye anlæg/udvidelser, der skal have en tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven eller planloven, som medfører øget risiko for dominoeffekt.⁴

VVM.6.3. Sikkerhedszonen

- Der udlægges en sikkerhedszone om containerterminalen, svarende til en isorisikokurve på $1 \cdot 10^{-6}$ pr. år, der er vist med blå linje på figur 3. Indenfor denne del af risikozonen må der ikke etableres ny følsom arealanvendelse (som f.eks. boliger, kontorer, forretninger, institutioner, hoteller med overnatning, eller steder, hvor der jævnligt opholder sig mennesker), institutioner med personer der er svære at evakuer og institutioner, der indgår i det offentlige beredskab (f.eks. hospitaler, brand- og politistationer).
- Der kan etableres nye - og ske udvidelse af eksisterende – virksomheder indenfor sikkerhedszonen, når følgende retningslinjer kan overholdes:
  - Den stedbundne individuelle risiko er mindre end eller lig med $1 \cdot 10^{-5}$ pr. år
  - Nye anlæg/udvidelser ikke medfører øget risiko for dominoeffekter
  - Nabovirksomhedernes medarbejdere er informeret om risikoforholdene og instrueret i håndtering af uheldssituationer.
- Inden for den del af sikkerhedszonen, hvor den stedbundne individuelle risiko er større end $1 \cdot 10^{-5}$ pr. år (område indenfor den røde afgrænsning på figur 3), må der endvidere ikke etableres virksomhed, der ikke er integreret/juridisk del af den virksomhed, der driver containerterminalen.

VVM.6.4. Af hensyn til begrænsning af støj i forbindelse med håndtering af containere skal der fastsættes vilkår for virksomhedens drift og valg af materiel.

VVM.6.5. Af hensyn til udledning af forurenede vand ved uheld (slukningsvand) skal der fastsættes vilkår om, at virksomheden skal have afhjælpende procedurer og/eller instrukser til at håndtere de vandmængder, som kan opstå fra egne sikkerhedsforanstaltninger, så der ikke er fare for forurening af jord, grundvand og recipient. Procedurer og/eller instrukser skal til enhver tid indgå i den interne beredskabsplan.

---

for samfundsmæssig risiko fastlægges ved udstedelsen af dette kommuneplantillæg ved en F-N kurve, hvor acceptkriteriet er 1 dødsfald pr. 10.000 år faldende med kvadratet på antallet af dødsfald, svarende til 10 dødsfald pr. 1 mio. år og 100 dødsfald pr. 100 mio. år. Planlægningszonen er ikke til hinder for realiseringen af gældende lokalplaner i området. Miljøstyrelsen har på baggrund af en risikoanalyse vurderet, at den samfundsmæssige risiko ved realiseringen af lokalplanerne ligger indenfor risikomyndighedernes acceptkriterium på tidspunktet for udstedelsen af kommuneplantillægget.

⁴ Ved dominoeffekt forstås her, at den nye aktivitet øger risikoen for uheld på APM Terminals – Cargo Service på en sådan måde, at udstrækningen af virksomhedens isorisikokurver øges i omgivelserne. For uddybning af dominoeffekt henvises til kap. 6.9 i VVM-redegørelsen.

Figur 1 Område for drift af containerterminal

Figur 2 Kortbilag med angivelse af planlægningszone

Figur 3 Kortbilag med angivelse af sikkerhedszonen, svarende til en isorisikokurve på $1 \cdot 10^{-6}$ pr. år (blå kurve). Den røde kurve svarer til en isorisikokurve på $1 \cdot 10^{-5}$ pr. år